

Uhripuu

stun vanhan, yli vuosisataisen kotitaloni tuvan pöydän ääressä. Vietän täällä paljon aikaa vaikkemme vakituisesti talossa asukaan. Tässä öljylampun valossa olen kirjoittanut monet jutut, tontuista, luonnonhengistä, savusaunan autuudesta ja isien työn arvosta. Ja iso osa Etsijän tie -kirjastanikin on syntynyt täällä.

Äsken illan hämärtyessä kävellä hissuttelin pellonpäässä, kun tuntui että niin piti tehdä. Kävin nimittäin tervehtimässä siellä kasvavaa parisatavuotista mäntyä. Uhripuu, muistan lapsena ollessani isäni usein sanoneen kunnioittavalla äänellä kun kuljimme siitä ohi. Se on ollut monien sukupolvien kunnioituksen kohde ja yhteys ympäröivään näkymättömään maailmaan ja ykseyden tuntuun luomakunnan kanssa. Jossakin päin oli tapana katkaista puusta yksi oksa kun joku talonväestä kuoli. Se on pyhä puu, jonka luokse on tuotu surut ja ilot, kysymykset ja kiitokset.

Savossa on tällaisia uhripuita ollut eniten. Ne poikkeavat Karjalan karsikkopetäjistä tai eteläisemmän Suomen uhrikivistä. Lapsuudestani muistan että lähes joka talon lähetyvillä erottui yksi muita suurempi vanha puu, yleensä mänty. Ja onpa näitä vieläkin.

Kun ihmisten sielunelämää maassamme alettiin ulkoistaa, niin 1800-luvulla kirkko muun muassa komensi kaatamaan pakanallisena pitämänsä uhripuut, mutta moni rohkeni jättää pyhät puut kasvamaan. Individualistien Savossa uhripuihin liittyvä symboliikka, rituaalit ja uskomukset ovat käsittääkseni olleet hyvin pitkälle talokohtaisia tai sukukohtaisia. Suurta shamanismia niihin ei useinkaan ole liittynyt.

* * *

Valtaosa tämän kuhmuraisten petäjieni oksista on jo kuivunut mutta vielä muutama latva-haara kasvaa vihreää havua ja käpyjä. Nyt tuo puu puheli minulle sellaista, että alkaisin huolehtia sen lapsesta, kun se itse on jo vanha ja kuivuva, ja olisi aika että sen lähellä varttuisi uusi nuori puu sen työtä jatkamaan.

Muutama siro taimi siinä onkin, ja siirrän ainakin yhden niistä toiseen paikkaan, valoisampaan, kun kuusikko on alkanut tässä varjostamaan. Siitä varttuu aikanaan uusi uhripuu, jolla on samoja ominaisuuksia kuin tällä vanhalla isällään ja äidillään, joka on hiukan jäyhä mutta lempeä ja auttavainen.

Vaikka luonnonhengen ja yhteyden kaikkeuteen voi tuntea eri tavoin missä vain koskematomassa luonnossa, avaa tämä sukupolvien perintö lisäksi myös laajemman aikaulottuvuuden henkitasoille. Vanhan puun lähellä on hyvä olla, se on rauhoittava ja lämmin halata. Mäntyveljeni, viisas vanhempi veljeni.

Olisipa hienoa jos tänäkin päivänä uusien talojen rakentajat arvostaisivat vanhaa perintöä ja alkaisivat kunnioittaa jotain nimeämäänsä pihapuuta uhripuuna, kosketuksena luomakunnan rikkaaseen ja hiukan arvoitukselliseen henkimailmaan.

Heikki Juutilainen

ULTRA 9/2016